

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 12 kwietnia 2016 r.

Pozycja 302

POSTANOWIENIE z dnia 5 kwietnia 2016 r. Sygn. akt Ts 387/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka – przewodnicząca i sprawozdawca
Andrzej Rzepliński
Piotr Tuleja,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.Cz. w sprawie zgodności:

art. 291 § 2¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, ze zm.) z art. 32 ust. 1 oraz art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W sporządzonej przez adwokata skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 8 grudnia 2015 r. (data nadania), M.Cz. (dalej: skarżąca) zarzuciła niezgodność art. 291 § 2¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U.2014.1502, ze zm.; dalej: k.p.) z art. 32 ust. 1 oraz art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

2. Skarga konstytucyjna wiąże się z następującą sprawą:

2.1. Wyrokiem z grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy w G. oddalił powództwo skarżącej przeciwko jej byłemu zakładowi pracy, w którym domagała się zasądzenia odszkodowania w związku rozwiązaniem umowy o pracę w drodze oświadczenia złożonego przez skarżącą bez zachowania okresu wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia przez stronę pozwaną podstawowych obowiązków wobec pracownika oraz zasądzenia zadośćuczynienia za mobbing stosowany przez stronę pozwaną wobec skarżącej, a także sprostowania świadectwa pracy.

2.2. Na skutek apelacji skarżącej Sąd Okręgowy w P. w wyroku z lipca 2015 r. zmienił częściowo wyrok sądu pierwszej instancji w ten sposób, że nakazał stronie pozwanej sprostowanie treści świadectwa pracy, zaś w pozostałym zakresie oddalił apelację.

3. Zdaniem skarżącej zaskarżony przepis jest niezgodny z art. 32 ust. 1 oraz art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji „w zakresie, w jakim stanowi, iż do uprawnienia pracodawcy wynikającego z przepisu art. 61¹ k.p. (tj. uprawnienia pracodawcy do uzyskania odszkodowania w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 55 § 1¹ k.p.) zastosowanie ma termin wskazany w art. 291 § 2 k.p., tj. roczny termin przedawnienia, podczas gdy pracownikowi w analogicznej sytuacji, tj. w wypadku zaistnienia przesłanek do ubiegania się o odszkodowanie od pracodawcy w związku z rozwiązaniem umowy o pracę na podstawie art. 55 § 1¹ k.p., przysługuje na zgłoszenie żądania jedynie 14-dniowy termin zawity”.

4. Skarżąca zwróciła się również z wnioskiem o wydanie przez Trybunał postanowienia tymczasowego w przedmiocie wstrzymania wykonania wyroku Sądu Rejonowego w G. z grudnia 2015 r. oraz wyroku Sądu Okręgowego w P. z lipca 2015 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 77 ust. 1 w związku z art. 81 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał Konstytucyjny bada, czy w sprawie nie zachodzą przesłanki odmowy nadania skardze dalszego biegu, o których mowa w art. 77 ust. 3 ustawy o TK.

2. Trybunał przypomina, że w myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji podstawową przesłanką dopuszczalności merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej jest wskazanie w niej przysługujących skarżącemu konstytucyjnych prawa bądź wolności. Formalnym wyrazem tej przesłanki jest wskazanie przez skarżącego tej wolności lub tego prawa, które zostały naruszone rozstrzygnięciem opartym na zaskarżonym przepisie (art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK; poprzednio: art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym, Dz.U.102.643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). W postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej wzorcem badania konstytucyjności kwestionowanej regulacji może być wyłącznie przepis Konstytucji wyrażający w swej treści wolność lub prawo o charakterze podmiotowym. Wymaga bowiem podkreślenia, że dla dopuszczalności skargi konstytucyjnej nie wystarczy wskazanie, iż doszło do naruszenia przepisu Konstytucji; trzeba też wskazać, że chodzi o przepis wyrażający prawo podmiotowe skarżącego. Samo wskazanie przepisów Konstytucji, zawierających zasady ogólne lub konstytucyjne obowiązki w zakresie ponoszenia danin publicznych, bez wskazania praw lub wolności przyjmujących normatywną postać praw podmiotowych skarżącego nie wyczerpuje dyspozycji art. 79 ust. 1 Konstytucji zgodnie z którą prawo do wystąpienia ze skargą konstytucyjną przysługuje „każdemu, czyje konstytucyjne prawa lub wolności zostały naruszone”.

2.1. Skarga konstytucyjna została oparta na zarzutach naruszenia art. 32 ust. 1 oraz art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji. Przepisy te nie zawierają jednak w swej treści samoistnych praw lub wolności konstytucyjnych.

2.2. W odniesieniu do art. 32 ust. 1 Konstytucji należy zauważyć, że zgodnie z poglądem pełnego składu Trybunału Konstytucyjnego, wyrażonym w postanowieniu z 24 października 2001 r. w sprawie SK 10/01 (OTK ZU nr 7/2001, poz. 225), przepis ten nie może stanowić samodzielnej podstawy kontroli dokonywanej w trybie skargi konstytucyjnej.

W przywołanym postanowieniu Trybunał Konstytucyjny zajął stanowisko, że art. 32 Konstytucji wyraża przede wszystkim zasadę ogólną i dlatego może stanowić pod-

stawę skargi konstytucyjnej tylko wraz z zarzutem naruszenia innych, konkretnie wskazanych konstytucyjnych praw lub wolności. Jak wyjaśnił Trybunał: „Mamy tu do czynienia z sytuacją »współstosowania« dwóch przepisów Konstytucji, a więc nie tylko z prawem do równego traktowania, ale ze skonkretyzowanym prawem do równej realizacji określonych wolności i praw konstytucyjnych. W skardze konstytucyjnej należy powołać oba przepisy Konstytucji, dopiero one wyznaczają bowiem konstytucyjny status jednostki, który przez regulację ustawową lub podstawową został naruszony”.

W niniejszej sprawie skarżąca nie spełniła tego warunku. Nie wskazał albowiem poza art. 32 ust. 1 Konstytucji żadnego przepisu będącego źródłem praw lub wolności, których ochronę zapewniać ma instytucja skargi konstytucyjnej (zob. pkt 2.3 niniejszego uzasadnienia dotyczący art. 2 Konstytucji). Brak jest ponadto wyraźnej argumentacji, która określałaby, na czym w tym przypadku miałyby polegać naruszenie konstytucyjnej zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1. Dla uzasadnienia trafności poglądu o naruszeniu zasady równości nie wystarczy wskazać, że podmioty pod jakimś względem podobne zostały potraktowane przez ustawodawcę odmiennie. Obowiązkiem skarżącego jest wykazanie, że zróżnicowanie sytuacji prawnej podmiotów podobnych nosi znamiona dyskryminacji i nie znajduje racjonalnego uzasadnienia.

3.3. Odnośnie do art. 2 Konstytucji (przywołanego w powiązaniu z art. 32 ust. 1 ustawy zasadniczej) należy zauważyć, że przepis ten wyznacza jedynie standardy kreowania przez prawodawcę wolności i praw, nie wprowadzając jednocześnie konkretnej wolności czy konkretnego prawa (por. np. postanowienie TK z 28 stycznia 2010 r., Ts 320/08, OTK ZU nr 2/B/2010, poz. 106). O dopuszczalności stosowania art. 2 Konstytucji jako samoistnej podstawy indywidualnej kontroli konstytucyjności prawa nie może też przesądzać okoliczność, że wskazane unormowanie może być samodzielną podstawą orzeczenia wydawanego przez Trybunał w ramach kontroli generalnej. W tym ostatnim przypadku ocena ta nie jest bowiem uwarunkowana istnieniem praw podmiotowych konkretnego podmiotu, naruszonych zastosowaniem przez organ władzy publicznej niekonstytucyjnego przepisu. Oznacza to, że art. 2 ustawy zasadniczej w sprawach skargowych nie może stanowić – co do zasady – wzorca kontroli, tak samoistnego, jak i „związkowego”, gdy wzorcem „głównym” jest przepis Konstytucji (*in casu*: art. 32 ust. 1) niestatuujący samoistnego konstytucyjnego prawa podmiotowego (por. postanowienie pełnego składu TK z 23 stycznia 2002 r., Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60).

2.4. Trybunał Konstytucyjny w obecnym składzie podziela przyjęte w postanowieniach w sprawach SK 10/01 oraz Ts 105/00 poglądy i jednocześnie przypomina, że na gruncie procesowym – zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy o TK (poprzednio: art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* ustawy o TK z 1997 r.) – wszystkie składy orzekające związane są poglądem prawnym wyrażonym w orzeczeniach pełnego składu dopóty, dopóki nie odstąpi on od przyjętego w nich stanowiska.

2.5. W związku z powyższym merytoryczne rozpoznanie skargi konstytucyjnej w zakresie badania zgodności art. 291 § 2¹ k.p. z art. 32 ust. 1 lub z art. 32 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji byłoby niedopuszczalne.

3. Niezależnie od powyższego Trybunał zauważa, że skarżąca nie wskazała praw i wolności, które zostały naruszone ostatecznym rozstrzygnięciem opartym na kwestionowanym przepisie, ani też nie wykazała sposobu ich naruszenia (wymogów tych nie spełnia odwołanie się wyłącznie do art. 32 ust. 1 czy art. 2 Konstytucji, o czym była mowa w punktach 2.2 i 2.3 niniejszego uzasadnienia). Tym samym należy stwierdzić, że ogólne przywołanie

art. 32 ust. 1 i art. 2 ustawy zasadniczej – bez określenia, do których gwarancji konstytucyjnych odnoszą się zarzuty skarżącej – nie spełnia wymogów stawianych skardze konstytucyjnej przez art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK.

Trybunał przypomina, że wymóg określenia sposobu naruszenia konstytucyjnie chronionych wolności i praw nie sprowadza się jedynie do przytoczenia treści odpowiedniego przepisu Konstytucji (abstrahując od ustaleń poczynionych w punktach 2.2. i 2.3. niniejszego uzasadnienia) i sformułowania ogólnych twierdzeń na jego poparcie. Spoczywający na skarżącym obowiązek odpowiedniego uzasadnienia zarzutu niekonstytucyjności kwestionowanych przepisów jest konsekwencją nałożenia na niego przez ustawodawcę ciężaru dowodu. Przedstawiona argumentacja powinna zaś doprowadzić do obalenia przyjętego w systemie prawnym domniemania konstytucyjności i legalności zakwestionowanego przepisu prawa (zob. np. postanowienie TK z 27 listopada 2006 r., SK 13/06, OTK ZU nr 10/A/2006, poz. 164).

4. W tym stanie rzeczy Trybunał – na podstawie art. 77 ust. 3 pkt 4 *in fine* ustawy o TK – postanowił odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

5. Odnośnie zaś do wniosku skarżącej o wydanie postanowienia tymczasowego Trybunał zauważa, że niespełnienie przez skarżącą przepisanych prawem wymogów dotyczących skargi konstytucyjnej, a co za tym idzie – odmowa nadania dalszego biegu skardze, uniemożliwia zastosowanie w niniejszej sprawie art. 68 ust. 1 ustawy o TK. Skoro bowiem skarga konstytucyjna jest środkiem ochrony praw i wolności o charakterze subsydiarnym i nadzwyczajnym, to taki charakter nadany został tym bardziej postanowieniu tymczasowemu. Dlatego też środek ten na etapie poprzedzającym merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy powinien być wykorzystywany jedynie wyjątkowo (por. postanowienia TK z 26 września 2001 r., SK 28/01, OTK ZU nr 1/A/2002, poz. 7; 14 grudnia 2004 r., SK 26/04, OTK ZU nr 5/A/2004, poz. 50 oraz 28 lipca 2011 r., Ts 306/10, OTK ZU nr 5/B/2011, poz. 380). Rozstrzygnięcie w sprawie wydania postanowienia tymczasowego jest rozstrzygnięciem formalnym, akcesoryjnym i o ograniczonym zasięgu czasowym. Określone ustawowo przesłanki wydania postanowienia tymczasowego, ze względu na wyjątkowy charakter tego środka prawnego, muszą być interpretowane ściśle.

Wobec powyższego należało nie uwzględnić wniosku o wydanie postanowienia tymczasowego.